

Čiekurs

3 (16) 2007

Informatīvs izdevums meža īpašniekiem

vasara

Šajā numurā lasiet:

3. septembrī sāks pieņemt projektus 2. lpp.

Audzēt vai neaudzēt augstražīgu mežu? 2. lpp.

Nolēmu visus spēkus veltīt meža apsaimniekošanai 3. lpp.

Zimes disciplinē cilvēkus 4. lpp.

Medību tiesību noma 4. lpp.

Kāpēc nokaltušas priedes? 5. lpp.

Dabas aizsardzība diemžēl nav prioritāte

A. Muiznieks: „Meža īpašniekiem būs jāizvēlas kompensāciju veids” 6. lpp.

Var saimniekot bez kailcirtēm, aicina piedalīties seminārā 6. lpp.

Meža gudrību krātuve 7. lpp.

Studējošo mežkopju biedrība „Šalkone” 7. lpp.

Ārkārtas situāciju atcelt nebija pamata

Vidēji valstī pieaugušās egļu audzēs 2007. gada vasarā mizgrauzis iznīcināja gandrīz 3% egļu, kas vecākas par 50 gadiem.

Zem egļu mizas satiekas divas mizgraužu paaudzes, melnā – vecā vabolē, brūnā – jaunā

Tā izkatās mizgraužu kūniņas, kas dažu dienu laikā pārveidosies par pieaugušām vabolēm

2005. gada janvāra vējgāzes Latvijā radīja apstākļus, kas labvēlīgi ietekmē bīstamā stumbra kaitēkļa, egļu astoņzobu mizgrauža, savairošanos. Mežos palika neizvāktas vētras izgāztās un lautzās egles vairāku simtu tūkstošu kubikmetru apjomā. Savairojoties kaitēklis uzbrūka augošām eglēm, kas vecākas par 50 gadiem. Vētras gāztajos kokos mizgrauži strauji savairojās, un jau 2006. gadā dažos rajonos bija novērojami plaši bojājumi.

Šā gada jūlijā Valsts meža dienests visās mežniecībās veica svaigi bojāto koku uzskaiti. Mežam nodarītais mizgraužu kaitējums visvairāk

konstatēts Ziemeļvidzemes un Centrālkurzemes reģionos. Sausā un karstā laika dēļ augusta pirmajā dekādē veiksmīgi attīstījies mizgraužu otrā paaudze. Prognozē, ka egļu astoņzobu mizgraužu populācija maksimumu varētu sasniegt 2008. gadā. Tāpēc nebija nekāda pamata atcelt ārkārtas situāciju sakarā ar kaitēkļa savairošanos tajos rajonos, kur tā izsludināta.

Valsts meža dienests turpina uzraudzīt egļu audzes un plāno veikt atkārtotu egļu audžu apsekošanu vēl rudenī, kad varēs novērtēt kopējo šī kaitēkļa radīto bojājumu apmērus. Meža īpašniekiem galvenās, kopšanas

un sanitārās cirtes egļu audzēs, kas vecākas par 50 gadiem, jāplāno veikt pēc 1. septembra, izņemot gadījumus, kas paredzēti vērtīgo egļu audžu aizsardzības plānā. Konsultācijas par vēlamajiem saimnieciskajiem pasākumiem var saņemt valsts mežniecībās.

Klimatam kļūstot siltākam, egļu astoņzobu mizgrauzim jau piekto gadu pēc kārtas novērota sekmīga otrās paaudzes attīstība, kas ir pretrunā ar mācību grāmatās rakstīto. Tāpēc ir pamats domāt par jaunas mācību grāmatas rakstīšanu.

Agnis Šmits,
Dr. Biol., VMD vecākais referents

Čiekurs kļūs pieejamāks

Mīļie lasītāji!

Jāatvainojas, ka šovasar Čiekurs nedaudz aizkavējies. Tas saistīts ar finansējuma aizkavēšanos no Meža attīstības fonda. Līdz šim Čiekura izdošanai esam citīgi rakstījuši projektus, kurus nozare ir atbalstījusi. Arī šogad projektu konkursā Čiekurs ieguva visai augsto piekto vietu.

Čiekurs tāpat kā līdz šim būs bezmaksas izdevums. Tas būs pieejams mežniecībās un Konsultāciju pakalpojumu centra nodaļās, kā arī pagastu bibliotēkās. Līdztekus plānots Čiekuru padarīt pieejamāku plašākai lasītāju auditorijai. Mūsu pastāvīgiem lasītājiem trīs laikraksta numurus būs iespējams saņemt arī pa pastu un pa elektronisko pastu. Uz šiem izdevumiem var pieteikties, sūtot savu pasta vai e-pasta adresi izdevuma redaktorei Sarmītei Grundšteinei, Rīgas iela 113, Salaspils, LV-2169, e-pasts: sarmite.grundsteine@kpc.vmd.gov.lv vai pa tālruni 67895816. Tāpat var pieteikties arī VMD Konsultāciju pakalpojumu centra rajonu nodaļās (8. lpp.). Jaunums būs Čiekura elektroniskais pielikums, ar kura palīdzību savlaicīgi varēsiet saņemt aktuālo informāciju.

Ļoti gaidīsim jūsu vēstules un ierosinājumus. Tāpat priecātos, ja jūs būtu ar mieru dalīties sava meža apsaimniekošanas pieredzē un gūtajās atziņās. Vēlu veiksmīgu vasaras un gaidāmajos rudens darbos, kā arī novēlu atlicināt laiku kādai pastaigai pa mežu un rudens bagātību ievākšanai.

Sarmīte Grundšteine,
Čiekura redaktore

LAD izsludina pieņemšanas termiņus

2007. gada 1. augusta laikrakstā *Latvijas Vēstnesis* publicēts Lauku atbalsta dienesta paziņojums par pirmās kārtas projektu iesniegumu Lauku attīstības programmas pasākuma "Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai" pieņemšanas termiņiem, kas noteikti no 2007. gada 3. septembra līdz 2007. gada 3. oktobrim. Pieejamais sabiedriskais finansējums noteikts 6 300 000 latu. Pasākumā ir paredzētas trīs aktivitātes – jaunu uzņēmumu dibināšana, esošo

uzņēmumu attīstība un kurināmā ražošanas no lauksaimniecības un mežsaimniecības produktiem esošā uzņēmumā.

Tas nozīmē, ka jau šobrīd ir jāuzsāk projekta dokumentācijas sagatavošana, un to jums palīdzēs veikt Konsultāciju pakalpojumu centra darbinieki (skatīt 8. lpp.).

Organizēsīm informatīvus seminārus meža īpašniekiem par ES struktūrfondu apguvi. Sekojiet informācijai par semināriem KPC mājas lapā www.kpc.gov.lv!

KPC centrālā administrācija pārcēlusies uz Salaspili

Ar 2007. gada 13. jūniju Konsultāciju pakalpojumu centra centrālā administrācija pārcēlusies uz Salaspili. Tagad mūsu adrese: Rīgas iela 113, Salaspils, LV-2169.

Šajā laikā telpas mainījušas arī vairākas KPC nodaļas Latvijas rajonos:

- Ludzas KPC nodaļa atrodas Ludzā, Krišjāņa Barona ielā 8;
- Valmieras KPC nodaļa – Rīgas ielā 40, Valmierā;
- Talsu KPC nodaļa pārcēlusies uz Raiņa ielu 17, Talsos.

Sīkāk KPC nodaļu adreses meklējiet www.kpc.gov.lv, www.vmd.gov.lv vai KPC bukletos.

Eiropas Savienības atbalsts mežsaimniecībai

Tuvojas noslēgumam Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda sniegtais atbalsts, kurš bija paredzēts laika posmam no 2004. līdz 2006. gadam. Izvērtējot rezultātus, kopumā jāsecina, ka meža īpašnieki sekmīgi reģionālajās pārvaldēs līdz šā gada beigām.

Sāksies jaunā plānošanas perioda ES atbalsta projektu pieņemšana

Drīzumā varēs iesniegt projektus arī 2007.—2013. gada plānošanas perioda atbalstam no

Aktivitātes	1. aktivitāte	5.1. aktivitāte	6. aktivitāte	2. aktivitāte	3. aktivitāte	4. aktivitāte	5.2. aktivitāte
Apstiprināto projektu skaits	508	445	16	7	27	244	25
Iesniegto projektu skaits	551	449	16	10	47	466	25
Apgūtais finansējums	2 044 298	426 282	17 054	372 602	162 350	3 157 299	1 182 534

Aktivitāšu atšifrējums:

1. Lauksaimniecībā neizmanto zemi apmežošana.
- 5.1. Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un/vai dabas katastrofu radīto postījumu vietās.
6. Atbalsts mazvērtīgo mežaudžu vai koku sugu nomaīnai, lai paaugstinātu bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko vērtību.
2. Ieguldījumi mežos, ar mērķi uzlabot to ekonomisko, ekoloģisko vai sociālo vērtību.
3. Meža īpašnieku apvienību izveidošana.
4. Ieguldījumi mežsaimniecības uzlabošanai un racionalizācijai.
- 5.2. Mežsaimniecības ugunsdrošības profilaktisko pasākumu ieviešana.

izmantojuši tiem paredzēto atbalstu, kaut arī sākumā atsauce ES fondu naudas izmantošanai nebija pārāk liela.

Pavisam tika apstiprināti 1272 projekti kopsummā par vairāk nekā 7,3 miljoniem latu. Par šo naudu jau ir vai vēl tiks apmežoti vairāk nekā 4500 ha lauksaimniecībā neizmantojās zemes, nomainītas mazvērtīgās mežaudzes un atjaunotas 2005. gada janvāra vētrā cietušās mežaudzes apmēram 1750 ha lielā platībā, kā arī iegādāta mežsaimniecībā izmantojamā tehnika par vairāk nekā 3 miljoniem latu.

Cerēto rezultātu neizdevās sasniegt meža ceļu būvniecībā. Kaut arī šajā aktivitātē tika apgūti nepilni 400 tūkstoši latu, tomēr ārkārtīgi strauji augošo būvniecības izmaksu dēļ septiņos projektos izdevās uzbūvēt vien pārdesmit kilometrus meža ceļu.

Meža īpašniekiem izdevies nodibināt 27 apvienības, kas nav sliktas rezultāts, tomēr jāraugās uz to ar piesardzīgu optimismu, jo apvienību turpmākā pastāvēšana un reāls ieguldījums meža nozares attīstībā ir pašu apvienības biedru rokās. Jāuzsver, ka vēl arvien meža īpašnieki var dibināt apvienības, to izveidošanai saņemot 9000 eiro lielu atbalstu, kam jāpievieno vien 1000 eiro pašu līdzekļi. Vēl ir pieejams finansējums dažu apvienību dibināšanai, tādēļ potenciālie apvienību dibinātāji var gatavot projektus un iesniegt tos Lauku atbalsta dienesta

Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

Lauku atbalsta dienests 2007. gada 3. septembrī sāks pieņemt projektus Lauku attīstības programmas pasākumā „Jaunu uzņēmumu radīšana un attīstība”, kurā atbalstu var saņemt arī meža nozares uzņēmumi. Pasākumā ir paredzētas trīs aktivitātes.

1. Jaunu uzņēmumu dibināšana.
2. Esošo uzņēmumu attīstība.
3. Kurināmā ražošanas no lauksaimniecības un mežsaimniecības produktiem esošā uzņēmumā.

Ši būs projektu iesniegšanas pirmā kārtā, kas ilgs vienu mēnesi – līdz 2007. gada 3. oktobrim. Pirmajai kārtai atvēlētais finansējums ir 6,3 miljoni latu, taču jānorāda, ka kopējais finansējums šim pasākumam paredzēts gandrīz 85 miljonu latu apmērā, kas tiks apgūts vairākās kārtās.

Atbalsts tiks piešķirts saskaņā ar 2007. gada 8. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 314 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku attīstībai atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā”. Sikāku informāciju – noteikumus, veidlapas, metodiskos norādījumus un citu informāciju – var iegūt Lauku atbalsta dienesta mājas lapā: <http://www.lad.gov.lv>

Ritvars Timermanis,
ZM, meža politikas īstenošanas nodaļas vad. vietn. tālr.67027593

Grozījumi nodokļu likumos

Valsts ieņēmumu dienests informē, ka 2007. gada 17. maijā Saeima pieņēma likumu „Grozījumi likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli””, kas publicēts 2007. gada 29. maija laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” Nr. 85 (3661) un stājās spēkā ar 2007. gada 12. jūniju.

Likuma 9. panta pirmās daļas 19. punkta „b” apakšpunkts ir izteikts jaunā redakcijā un nosaka, ka gada apliekamajā ienākumā netiek ietverti un ar nodokli netiek aplikti ienākumi no sava īpašuma atsavināšanas, izņemot ienākumu no fiziskās personas īpašumā esoša augoša meža atsavināšanas izciršanai un tajā iegūto kokmateriālu atsavināšanas, ja mežs ir bijis šīs personas īpašumā mazāk par 36 mēnešiem (iepriekš – 12 mēnešiem).

Tas nozīmē, ka tiem meža īpašniekiem, kas ir fiziskas personas un guvušas ienākumus no augoša meža vai sagatavotu kokmateriālu pārdošanas, būs jāmaksā ienākuma nodoklis, ja šis īpašums piederējis mazāk par 36 mēnešiem un darījums slēgts vēlāk par 11. jūniju.

Sikāk interesēties Valsts ieņēmumu dienesta reģionālajās nodaļās, kā arī VID mājas lapā www.vid.gov.lv vai izmantojot Informatīvo tālruni nodokļu administrēšanas jautājumos 67211011.

Kopt vai nekopt?

Latvijā privātajos mežos vidējā koksnes krāja, nocērtot mežu kailcirtē, svārstās ap 250 m³/ha, kas ir tikai puse no tā, ko meža zemes hektārs ir spējīgs saražot.

Lai varētu izaudzēt 500 m³/lha, vispirms nepieciešams pareizi izvēlēties piemērotāko koku sugu, kura nākotnē būs

koksne.

Dabiski attīstījušās, nekoptās mežaudzēs, kur koku skaits uz platības vienību ir liels, koki

brīdi liela.

Pirmkārt, konkurējošo koku sugu koki nedrīkst būt garāki par izvēlēto audzējamo koku sugu. Šādas situācijas novērojamas platībās, kurās ir iestādītas egles, priedes vai bērzi. Tātad konkurējošie koki jānocērt, kad to garums sasniedz audzējamās koku sugas garumu.

Otrkārt, audzējamās koku sugas atsevišķu koku zaļajam vainagam jābūt pietiekami garam, lai varētu notikt intensīva fotosintēze un maksimāli uzkrātos koksnes krāja. Bērzam un priedei ieteicamais vainaga garums ir puse no koka garuma, bet eglei – divas trešdaļas no koka garuma. Tātad, ja koka vainaga garums sāk kļūt īsāks, tad ir nepieciešams nocirst konkurentus un atbrīvot augšanas telpu. Mežaudzēs, kurās koku augstums ir no 2—6 metriem, koki augs vislabāk, ja to skaits uz vienu hektāru priedei nepārsniegs 3000 (attālums starp kokiem 1,8—2 m), bērzam un eglei – 2000 (attālums starp kokiem 2—2,5 m).

Ievērojot pirmo principu, izdosies izaudzēt vēlamu koku sugu, bet, ievērojot arī otro principu, izdosies izaudzēt apmēram 400—500 kubikmetru augstvērtīgas koksnes uz katra meža zemes hektāra.

Audzēt vai neaudzēt augstvērtīgu mežu, tas lai paliek meža īpašnieka ziņā, bet jūsu bērniem un mazbērniem novēlu no meža saņemt vairāk, nekā pelnīja tēvs un vectēvs.

Indulis Vanags,
mežkopis

Nokavējot kopšanu, audze pakļauta riskam. Kociņi ir izstīdējuši, tos var bojāt sniega un vēja lauzes

spējīga dot vislielākos ienākumus. Kad tas ir izdarīts, tad atliek tikai mērķtiecīgi audzēt izvēlēto nākotnes mežu.

Ja kokus plānots audzēt peļņas gūšanai

Jebkurš īpašnieks pateiks, ka mežs izaug bez jebkādas audzēšanas. Tieši tā! Šādus mežus, kas izauguši bez cilvēka līdzdalības, mēs pašlaik cērtam, bet kā gribētos, lai egļu un bērzu būtu vairāk, savukārt apšu un baltalkšņu mazāk!

Labu koku augšanu nosaka divi faktori: labi attīstīta koka sakņu sistēma un pietiekami plašs un garš koka zaļais vainags. Saknes nodrošina kokam nepieciešamo barības vielu uzņemšanu no augsnes, bet zaļais vainags akumulē saules enerģiju, notiek fotosintēze, ar kuru tiek ražots skābeklis un organiskās vielas jeb

ir spiesti augt nepārtrauktā konkurencē, lai saņemtu pietiekami daudz gaismas un varētu ražot koksnes masu un pēcnācējus, kas ir to galvenais uzdevums. Šādi koki ir tievi, un kopējā koksnes krāja uz platības vienību maza. Cilvēku savukārt interesē, lai koks izaugtu garš, resns un nestu peļņu. Tieši šādam mērķim kalpo kopšanas circes, kuru laikā meža īpašnieks atbrīvo augšanas telpu tiem kokiem, kurus plānots audzēt peļņas iegūšanai.

Daži vienkārši meža kopšanas principi

Meža īpašniekam ir jāpieņem divi lēmumi: kādas koku sugas audzēt un kā mērķtiecīgi kopt izvēlēto nākotnes mežu. Attiecībā uz meža kopšanu darbojas daži vienkārši principi, kurus ievērojot meža audzēšanas risks ir zems un prognozējamā meža krāja ciršanas

Valsts meža dienesta informācija

Valsts meža dienestam četrpadsmit gadi

Aprīlī 14 gadi kopš izveidots Valsts meža dienests. 1993. gada 3. augustā Latvijas Republikas Ministru kabinets noteica, ka uz Meža ministrijas bāzes Zemkopības ministrijas sastāvā tiek izveidota patstāvīga mežsaimniecības nozares pārvaldes institūcija ar nosaukumu Valsts meža dienests. Šobrīd Valsts meža dienesta funkciju izpildi un pakalpojumus meža īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem nodrošina 115 mežniecības, 12 virsmežniecības, Konsultāciju pakalpojumu centrs, Meža pētīšanas stacija un Centrālā administrācija.

Septiņos mēnešos ciršanas apliecinājumos uzrādītais plānotais koksnes ciršanas apjoms ir 10,27 milj. kubikmetru

Pēc Valsts meža dienesta apkopotās informācijas meža īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem 2007. gada septiņos

mēnešos izsniegtajos ciršanas apliecinājumos uzrādītais plānotais ciršanas apjoms ir 10,27 milj. kubikmetru koksnes (5,15 milj. kubikmetrs valsts mežos un 5,12 milj. kubikmetru pārējos mežos*).

Uzziņai – Ciršanas apliecinājumos tiek uzrādīts plānotais koku ciršanas daudzums. Tas nenozīmē, ka tāds apjoms tiešām tiks izcirsts, jo, piemēram, apliecinājumu var izņemt, bet ieplanoto platību kādu apsvērumu dēļ var arī nenocirst.

Sākusies piļu medību sezona

Šogad 11. augustā Latvijā tika atklāta piļu medību sezona. Līdz 15. septembrim piļu medības atļautas trešdienās, sestdienās un svētdienās, bet no 16. septembra līdz 15. novembrim – katru dienu. Ūdenstilpēs, kurām nav noteikts publiskās ūdenstilpes statuss, medības obligāti jānosaka ar medību tiesību lietotāju un jāpiesaka vietējā mežniecībā. Dabas liegumos ūdensputnu medībās aizliegts lietot municiju,

kas satur svīnu. Medību laikā pie mednieka jāatrodas medību dokumentiem: mednieka apliecība, medību šaujamočā lietošanas atļauja un mednieka sezonas kartē.

Šajā medību sezonā atļauts nometīt 130 vilkus

2007./2008. gada vilku medību sezonā, kas sākusies 15. jūlijā un ilgs līdz noteiktā nometīšanas limita sasniegšanai, bet ne ilgāk par 31. martu, lielākais pieļaujamais vilku nometīšanas apjoms ir simts trīsdesmit dzīvnieki. (Pamatojoties uz Medību likuma 20. pantu, Medību noteikumu (23.12.2003. MK noteikumi Nr. 760.) 3.1.9. punktu un Vilku aizsardzības plānu (28.04.2003. Vides ministra rīkojums Nr. 121.). Pēc Valsts meža dienesta uzskaites datiem Latvijā patlaban ir apmēram 600 vilku. Par nometītajiem vilkiem šajā medību sezonā informācija tiks ievietota interneta mājas lapā www.vmd.gov.lv

Daba nemil tukšumu

Tuvojas laiks kārtējam atskaites punktam par paveiktajiem darbiem saimnieku mežos. Varētu šķist nedaudz par ātru, bet patiesībā ir pēdējais laiks pārliecināties, vai esat gatavi rakstīt pārskatu par atjaunotajām mežu platībām. Katrā mežniecībā ir pietiekami liels skaits īpašnieku, kuri saņēmuši „mīlestības vēstulītes” par termiņā neatjaunotām platībām. Pēc satrauktajām balsīm varēja spriest, ka tomēr no soda ir vairāk bail nekā no tā, ka mantiniekiem izaudzēsīm sliktu mežu.

Patiesībā jau nebūtu no kā baidīties, jo ir taču kam prasīt padomu, un arī reālu palīdzību ir kas sniedz (par samaksu). Liela daļa saimnieku domā – ja man nocirsto egļu vietā nav egles, tad nekā nav izaudzis. Tā kā dabā tukšumu nemēdz būt, vairāk vai mazāk tomēr kaut kas izaudzis ir. Nepieciešams tikai veikt kopšanu, lai atbilstošajā mežu augšanas apstākļu tipā būtu šim tipam

pieļaujamas koku sugas. Cik novērots dabā, visai reti platība ir atjaunojusies ar neatbilstošu koku sugu. Runājot par platību maksīgu atjaunošanu, jānorāda, ka stādu audzētavas šoruden ir gatavas nodrošināt ar stādiem nepieciešamajā apjomā. Ir pat izvēle cenā atkarībā no stādāmā materiāla veida. Kailsakņu egles stādi ar uzlabotu sakņu sistēmu maksā 65 Ls / tūkst. gab., ietvarstādi – 102 Ls / tūkst. gab.

Tā kā meža dzīvnieku blīvums ar katru gadu palielinās, jāreķinās ar papildu izdevumiem aizsardzībai pret pārnadžu bojājumiem. Izmantojamais līdzeklis ir „Planskjyd”, kas papildus prasīs vēl 30 Ls / ha. Tas savukārt dos lielāku garantiju, ka nākamgad stādījums nebūs noēsts un stādīšanas izdevumi nav palaisti vējā. Sevišķi apdraudētās vietās miglošana jāatkārto martā. Pamazām sāk atgriezties laiki, kad pārnadži vairs nešķiro – priede vai egle, nu jau ēdienkartē ir abi.

Uldis Šēnbergs,
KPC Liepājas nodaļas vadītājs

Esmu vai neesmu saimnieks savā mežā?

Valmieras rajona Rencēnu pagasta „Kaķišos” šogad 65. dzimšanas dienu svinēs Kaķišu, Jaunkraukļu un Dzelzišu faktiskais meža apsaimniekotājs, īsts darba rūķis, Harijs Oliņš, kurš kopā ar dzīvesbiedri Vitu pārvalda ģimenes locekļu īpašumā esošos 200 ha meža.

Abi darbīgie dzīvesbiedri vēl tagad ir kaislīgi sporta piekritēji, katrs savās disciplīnās. Harijs pievērsies riteņbraukšanai un vieglatlētikai, 32 gadus vadījis dažādus sporta kolektīvus. Abi jaunībā vairākkārt izcīnījuši čempionu titulus. Vita Oliņa, agrāk Elksne, bijusi piekārtēja PSRS basketbola izlases čempione. Harijs Oliņš kopā ar sievu savos bērnos cenšas ieaudzināt labi padarīta darba un atbildības sajūtu, jo atsevišķs īpašums jau ir noformēts uz 10 gadu vecā dēla Dāvja vārda, un katru reizi ar viņu tiek pārrunāts svarīgākais.

Stāsta Harijs: „Kaķīši bija vecāteva īpašums, kas tika novēlēta vecākās meitas pirmdzimtam. Tā kā tas biju es un par to zināju, toreiz, 80. gadu beigās, strādādams kolhozā „Zelta Druva” par būvdarbu vadītāju, vienā atklātā partijas sanāksmē oficiāli lūdzu atdot man vecāteva novēlēto zemi. Toreiz vēl tas nebija atļauts, un tiešām liels bija pārējo darba biedru pārsteigums par tādu uzdrīkstēšanos. Bet drīz jau nāca atmoda, un es, aktīvākais būdams, kļuva par vienu no pirmajiem Breša zemniekiem, kā arī par rajona zemnieku federācijas vadītāju. No tēva mantojumā saņēmu „Jaunkraukļus”, biju palicis vienīgais mantinieks, jo tēva pieci brāļi un arī pats tēvs mira cīņā pret boļševismu. Saimniekošanu sāku ar tulpju un linu audzēšanu 40 ha platībā. Iegādājos divus linu plūksanas kombainus, kuri vēl tagad ir manā īpašumā, un atkal biju lielākais linu audzētājs rajonā. Rūjienas linu pārstrādes cehs ātri vien bankrotēja, un, lai gan gribēju, tad augstās cenas dēļ to privatizēt nevarēju. Pēc tam ceļu sagrieza metāllūžņos.”

Saimnieks turpina: „Nolēmu visus spēkus veltīt meža apsaimniekošanai, jo mežā jutos tikpat labi kā zivs ūdenī, pats strādāju par koku gāzēju, kā arī citus darbus. 2005. gadā saskaņā ar izstrādāto projektu apmežoju 21 ha linu zemes. Ar vienkorpora arklus iepriekš izdzenot vagas, ieaudzēju egli un bērzu. Ievēroju, ka eglītes labāk aug mistrojūmā ar bērzu. Esmu saņēmis arī ES atbalstu. 2005. gada vējgāzes un bebrī man radījuši lielus zaudējumus,

kopumā sabojājot 1000 m³ koksnes. Pašlaik vairs nejūtos kā saimnieks savā īpašumā, jo par daudzām man nepieciešamām darbībām jātērē lieli līdzekļi un, nepārtraukti cīnoties, lai kaut ko nokārtotu, un sastopoties ar atteikumiem, cieš arī veselība.” Konkrēti meža īpašnieks saskāries ar šādām problēmām.

„Pirmkārt, sakarā ar to, ka saimniecībā trūkst ūdens, gribēju pie mājas, vecajos linu mārkos, izrakt 0,5 ha diķi. Pirms četriem gadiem atpakaļ izstrādāju projektu, bet izrādījās, ka transformācijas atļauja ir ļoti dārga – 8700 latu. Nevarēju to atļauties un arī uzskatīju par bezjēdzību izdot tik lielus līdzekļus. Meklēju sadarbību ar pagastu, jo tad šie

Saimnieks Harijs Oliņš savā meža īpašumā kopā ar jauno paaudzi

izdevumi ir mazāki. Bet atkal nekā, jo pēdējā sadarbības posmā saņēmu informāciju no AS „Latvijas gāzes” par saimnieciskās darbības ierobežojumiem. Manā gadījumā tie ir lieli zaudējumi, jo arī 10 ha pieaugušā mežā, ko šķērso gāzes vads, daudzi darbi ir aizliegti. Neizdodas noskaidrot, kādu kompensāciju par to varu saņemt.”

Uzziņai

Pastāv iespēja vienoties par darbībām, kas nepieciešamas meža īpašniekam, kaut arī pastāv vispārīgie saimnieciskās darbības ierobežojumi. Jāapzina sava nepieciešamība un par katru konkrētu darbību jāraksta pieprasījums AS „Latvijas gāze” Eksploatacijas iecirkņa gāzes transportam Biķernieku ielā 111, LV-1021. Jāpievieno arī zemes robežu plāns ar apgrūtinājuma atzīmēm. Eksploatacijas joslā, kas

ir 15 m uz abām pusēm no gāzes vada, drīkst nodarboties tikai ar lauksaimniecisko ražošanu, bet drošības joslā, sākot ar 25 m, saņemot apstiprinājumu, drīkst gan izstrādāt mežu, gan rakt diķi. Jau šajā gadā plānots apstiprināt grozījumus Aizsargjoslu likumā, kas solās būt labvēlīgāki īpašniekiem.

„Otrkārt, mans tēvs 30. gados ar rokām, lai nenoslīktu mežs, izraka grāvjus, bet tagad es tos nevaru iztīrīt, jo grāvji vairs meža plānā neparādās un mežniecība ciršanas atļauju neizsniedz.”

Uzziņai

LAD Ziemeļvidzemes RLR zemes un ūdens resursu daļas informācija: „Meža īpašniekam jāierodas rajona būvvaldē,

piedaloties meža īpašniekam, VMD un medību kolektīva pārstāvim, pamatojoties uz ko varēs saņemt medību atļaujas.

„Ceturtkārt, esmu saskāries ar pretimnākšanas trūkumu no mežniecības, jo lauksaimniecībā neizmanto zemju apmežošanas projektu man neapstiprināja tāpēc, ka neiesniedzu augsnes izpētes analīzes.”

Uzziņai

Šajā gadījumā, iespējams, noticis pārpratums, jo līdz šim, lai apmežotu lauksaimniecībā neizmanto tās zemes, augsnes izpētes analīzes nebija nepieciešamas.

„Piektkārt, pagājušā gada augustā, piedaloties ZM Vidzemes zonālajā konferencē, dzirdēju, ka šogad varēs saņemt lielu ES atbalstu mežam, bet noteikumu joprojām nav.”

Lai sekmīgi apsaimniekotu mežu, tā īpašniekam jābūt stipram, jāzina daudz, un, sastopoties ar problēmām un dažādām grūtībām, jāprot tās atrisināt. Bieži vien saskaras īpašnieka un likumdevēja viedoklis, ir daudz nianšu, kuras katrs nevar zināt, arī iestādēs ne katrreiz ir kompetenti speciālisti, kas prot ieteikt pareizo variantu, tāpēc var pietrūkt spēka un uzņēmības iesāktu turpināt. Mūsu Konsultāciju pakalpojumu centrs ir organizēts, lai, pašiem augot un paplašinot zināšanas, tās sniegtu meža īpašniekiem, risinot dažādas problēmas. Tā arī šajā gadījumā – bija jāpalīdz īpašniekam rast atbildes uz iepriekš minētiem jautājumiem.

Runājot ar Hariju, vairākkārt jutu viņa satraukumu un šādu jautājumu, ar kuru arī gribu nobeigt: „Kāpēc man, rūpējoties un apsaimniekojot savu īpašumu, tik daudz iestādēs jālūdzas, tik daudz par to jāmaksā, tik ilgi jāgaida atbildes? Vai tad nepietiktu ar to, ka es, darbojoties atbilstoši pastāvošajiem normatīvajiem aktiem, par to informētu kompetentās iestādes?”

Austra Strumpe,
KPC Valmieras nodaļas
mežsaimniecības konsultante

Meža īpašniekiem paveras jauni apvārsņi

2006. gada 15.martā tika dibināta Latvijas meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācija (LMĪAK). Šī ir vienīgā konfederācija meža nozarē, kura pārstāv meža privātpašnieku, apsaimniekotāju un meža nozarē darbojošos uzņēmumu intereses gan Latvijas valsts mērogā, gan arī ārvalstīs. Tiek regulāri apmeklētas konferences Luksemburgā, Briselē, Francijā un citur Eiropā. Iegūtā

informācija par meža nozares institūcijas darbību tiek pielietota Latvijas meža nozares praksē. LMĪAK viedoklis tiek pārstāvēts arī meža politikas sfērā, risinot jautājumus par Kioto protokolu, īpaši aizsargājāmām teritorijām un to kompensācijas piešķiršanu, par bioenerģijas ražošanu privātajiem meža īpašniekiem, mēģinot arī izskaidrot viņu meža īpašuma vērtību un to izmantošanas

iespējas, nodrošinot ekonomisko, ekoloģisko un sociālo labumu. Tādējādi veidojot pozitīvu LMĪAK tēlu, kā arī popularizējot meža nozari kopumā.

Latvijas meža nozare ir strauji mainījusies pēdējo desmit gadu laikā – to veicinājusi pozitīva meža likumdošana un aktīva meža nozares sabiedrisko organizāciju darbība. LMĪAK pastiprināti darbojas koordinētu un vienotu

mērķu veidošanā ar dažādām nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas meža nozarē. Viens no LMĪAK mērķiem ir stiprināt meža īpašnieku un apsaimniekotāju interešu pārstāvniecību ekonomiski efektīvas un godīgas mežsaimniecības darbības vides izveidē Latvijā, kā arī veicināt meža īpašnieku un apsaimniekotāju apvienību darbības savstarpējo koordināciju. LMĪAK savas

kompetences ietvaros pārstāv savu biedru viedokļa apmaiņā ar valsts pašvaldībām un citām institūcijām, jautājumus, kas skar meža nozari Latvijā.

Lai uzlabotu situāciju meža nozarē kopumā valstī, ir svarīgi veidot sekmīgu dialogu starp meža nozares uzņēmumiem, privātajiem meža īpašniekiem un valsts institūcijām.

Agnija Vakse-Brieze

Privātīpašnieki un medību tiesības

Saskaņā ar LR Medību likuma 1. panta 10. punktu zemes īpašniekam vai lietotājam savā zemes gabalā pieder medību tiesības un ir ļauts medīt šajā likumā un medības reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Turklāt medību tiesības zemes īpašnieks var izmantot pats vai nodot citai fiziskai vai juridiskai personai, slēdzot medību tiesību nomas vai sadarbības līgumu. Zemes nomas līgums nedod medību tiesības uz konkrēto platību.

Bieži vien ar medību lietām nesaistīti zemes un meža privātīpašnieki par savām medību tiesībām sāk interesēties brīžos, kad meža zvēri sāk nodarīt postījumus jaunaudzēm, lauksaimniecības kultūrām, meža un citām infrastruktūrām.

Medību tiesību noma ir viens no nekoksnes ienākumu gūšanas veidiem, kad meža īpašnieks saņem zināmu peļņu no vēl augoša meža. Šie ienākumi varētu

būt konkrētas nomas maksas par konkrētu platību vai medību produkcijas veidā, kā arī netieši – nosargātas jaunaudzes, kartupeļu vai auzu lauka veidā. Šī iespēja varētu stimulēt meža īpašniekus pašus meklēt sadarbības iespējas ar medniekiem. Pašlaik valstī lielākoties valda situācija, ka mednieku formējumi (kā juridiska persona) paši uzmeklē privātos mežīpašniekus, lai noslēgtu ar viņiem medību tiesību nomas līgumus par platībām, kas pieslējas jau apsaimniekojamai teritorijai. Taču līgumu slēgšanu

apgrūtina pieejamās informācijas trūkums par īpašumtiesību maiņu (par jaunā īpašnieka kontaktiem), liels skaits meža un lauksaimniecības zemju īpašumu ar samērā nelielu platību un privātīpašnieku neieinteresētība (neskaidrības, informācijas trūkums, aizspriedumi u. c.).

Slēdzot medību tiesību nomas līgumu, tajā, no meža īpašnieka viedokļa, svarīgi būtu atrunāt nomnieka pienākumus konkrēta meža īpašuma un infrastruktūras aizsardzībai pret iespējamām meža dzīvnieku bojājumiem, pareizi un mērķtiecīgi apsaimniekojot medību resursus un veicot biotehniskos pasākumus. Atgādinājumam: 1) saskaņā ar LR Medību likuma 29. panta 1. daļu materiālo zaudējumu apjomu, kurus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai nodarījuši medijamie dzīvnieki, nosaka Valsts meža dienests pēc Ministru kabineta noteiktas kārtības; 2) saskaņā ar LR Medību likuma 29. panta 2. daļu, par medijamo dzīvnieku nodarītajiem zaudējumiem ir atbildīgs medību tiesību lietotājs, ja līgumā par medību tiesību nodošanu nav paredzēts citādi. Tātad noslēgtais medību tiesību nomas līgums uzliek papildu pienākumus medību tiesību nomniekam un dod zināmas garantijas zemes vai meža īpašniekam. Turklāt iznomātajās medību platībās mednieku apsaimniekošana un klātbūtne palīdz Valsts meža dienestam stiprināt cīņu pret malumedībām. Mednieku saprātīga un pārdomāta apsaimniekošana arī uzlabo medijamo dzīvnieku dzīves apstākļus.

Māris Gackis,
KPC Meža apsaimniekošanas un
pakalpojumu daļas pārvaldes
vecākais referents

Seminārs meža īpašniekiem

Cēsu virsmežniecības Pārgaujas mežniecība sestdien, 2007. gada 8. septembrī, pulksten 14:00 organizē semināru meža īpašniekiem.

Pulcēšanās – pie Pārgaujas mežniecības administratīvās ēkas, Cēsu rajona Stalbes pagasta "Muižarajos".

Semināru vadīs Aija Zviedre, daudzu grāmatu un publikāciju autore, mežkope ar vairāk nekā 50 gadu ilgu darba stažu.

Kopumā paredzēts apskatīt 10 interesantus objektus: izlases cirti bērzu mežā, izkoptu dabiski atjaunojušos kļavu jaunaudzi, ošu un egļu mistraudzi, egļu monostādījumu, jaunaudžu kopšanu apšu audzē, izlases cirti priežu mežā, ātraudzīgo apšu plantāciju stādījumu neizmantojot lauksaimniecības zemē, priežu audzi ar baltegles paaugu, lapu koku 2. stāva attīstību pēc priežu 1. stāva nociršanas sanitārajā kailcirtē, egļu un priežu kultūras sagatavotā augsnē. Brauciena maršruts:

Stalbe—Daibe—Kuņņi—Zaķi—Rozula—Stalbe—Sencēberi—Billēni—Rozula—Bāržēni—Ūdri—Slejas—Veckaijas—Stalbe

Seminārs bezmaksas.

Semināra iniciators ir Pārgaujas mežniecības mežsargs Raimonds Mežaks

Papildinformācija un pieteikšanās uz semināru pa tālruni 2 9639946, e-pasts: raimonds221@inbox.lv

Padomi jaunajiem meža īpašniekiem

Mežu īpašumā iegādājas jauni meža īpašnieki, kuriem ir daudz neskaidrību un jāapgūst daudz jauna.

Meža īpašuma apsaimniekošana ir dažādu darbu komplekss, kuri tiek veikti ar dažādiem laika intervāliem. Meža apsaimniekošanas galvenais mērķis ir koksnes ieguve, vienlaikus neaizmirstot par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Tomēr meža īpašniekam obligāti nav jāveic koku ciršana. Mežu var atstāt arī dabisko procesu norisei. Tomēr jāieņem, ka ar sava meža sanitāro stāvokli nedrīkst apdraudēt kaimiņa īpašumu. Piemēram, ja jūsu īpašumā izveidojies egļu astoņzobu mizgrauža perēklis, jāveic visi nepieciešamie, likumā atļautie paņēmieni tā likvidēšanai.

Ja esat nolēmis mežu apsaimniekot saviem spēkiem, jāņem vērā vairākas būtiskas lietas.

Piebraucamie ceļi, tostāvoklis un piederība

Meža ceļš ir kā asinsrites sistēma cilvēka organismā, kuru nepieciešams pastāvīgi uzturēt kārtībā. Sevišķi svarīgi tas ir, plānojot koku ciršanu, kas nozīmēs ļoti smagas tehnikas pārvietošanos un ceļu seguma bojāšanu. Ja paredzat slēgt līgumu ar izstrādes uzņēmumu, noteikti jāiekļauj punkts par ceļu sakārtošanu sākotnējā stāvoklī. Vislabāk meža izstrādi veikt ziemā – sala

apstākļos. Ja paredzama traktoru kustība pāri ūdenstecēm, vēlams uzbūvēt tiltiņus. Bet pēc izstrādes jāatjauno ūdenstecu sākotnējais stāvoklis. Ja labi nepārzināt tuvējo apkārtni un sikos pievadceļus, ieteiktu iegādāties pagasta karti, lai skaidri varētu redzēt piebraukšanas iespējas alternatīvas un attālumus līdz jūsu īpašumam.

Tāpat jāizpēta īpašuma iekšējo ceļu tīkls. Var gadīties, ka kāds no celiņiem aizkritis ar kokiem. Pirmajā brīdī varētu šķist, ka ceļa atbrīvošana ir lieks darbs, jo ceļš jums nebūs vajadzīgs. Tomēr gadījumā, ja jūsu mežā izcelsies ugunsgrēks, tas būs vienīgais, pa kuru piekļūt degšanas vai ūdens ņemšanas vietai. Sevišķi svarīgi tas ir mežos, kur sausā laikā ir augsta ugunsbīstamība. Turpretī mitrās vietās, ja veiksiet koku atēnošanu gar ceļa malām, pavasarī ceļš nožūs ātrāk un ātrāk būs izbraucams. Tāpēc jāatceras, ka ceļu uzturēšanas darbi nav

vienreizējs pasākums un tas veicams regulāri.

Bieži rodas problēmas sakarā ar ceļa piederību. Šo jautājumu labāk būtu noskaidrot pašvaldībā, jo var gadīties, ka jūsu kaimiņš ir nolēmis slēgt ceļu, lai gan tas nebūt nav viņa īpašumā. Ir zināmi gadījumi, kad vienīgais piebraucamais ceļš tiek uzarts un pārrakts ar grāvi. Šādā gadījumā palīdzība jāmeklē pašvaldībā.

Komunikāciju apzināšana

Lai neradītu sev liekas problēmas, savlaicīgi derētu noskaidrot, vai jūsu īpašuma teritorijā atrodas gaisa vai pazemes elektrības līnija, sakaru gaisa vai pazemes līnija, gāzes vads, naftas vads vai citi objekti. Šis faktors ir ļoti svarīgs, plānojot meža izstrādi. Ja esat iecerējis veikt koku ciršanu pie kāda no minētajiem objektiem, noteikti vajadzētu sazināties ar šo objektu pārvaldītājiem un saskaņot savu darbību. Situācijā, kad neesat pārliecināts par savām vai palīgu koku gāšanas spējām, ieteicams pieaicināt profesionālus koku gāzējus.

Īpašuma robežzīmju un robežstīgu novērtējums

Īpašumu atgūšanas laikā tika veidotas robežstīgas un kupicas. Tomēr jau pēc dažiem gadiem stīgas bija aizaugušas un nepārredzamas. Savukārt kupicas dažos gadījumos iznīcinātas ar smago mežizstrādes tehniku. Pirms sākat apsaimniekot, jāpārliecināties, vai robežstīgas un kupicas dabā skaidri redzamas. **Robežstīgas** kopējais platums ir 2 metri. To veido abi kaimiņi, kuru īpašumi robežojas. Ja jāizcērt koki, kuru diametrs 1,3 metru augstumā pārsniedz

12 centimetrus, mežniecībā jāsaņem ciršanas apliecinājums.

Robežstīga nepieciešama, lai būtu skaidri saskatāmas īpašuma robežas un, veicot saimniecisko darbību savā mežā, nenotiktu pārkāpums kaimiņa mežā. Kā liecina pieredze, šādi gadījumi parasti beidzas tiesas zālē. Arī iesniedzot ciršanas pieteikumu mežniecībā, tās darbinieki pārbaudīs jūsu pieteikumu, un gadījumā, ja dabā robežas nebūs saredzamas, jums tiks atteikts izsniegt ciršanas apliecinājumus. Robežstīgu tīrīšanā var izmantot elementārus rokas darbarīkus, bet, ja jūsu īpašums sasniedz vairākus desmitus hektārus, ekonomiski pamatota būtu laba krūmgrieža iegāde. To varēs izmantot arī jaunaudžu kopšanā un ceļmalu tīrīšanā. Robežstīgu tīrīšanu ieteicams veikt vasaras otrajā pusē, rudenī. Tad arī labāk būs redzama vieta, kur jābūt robežstīgai.

Atjaunojot kupicas, jāatceras,

ka tām ir noteikts standarts. Informāciju par kupicu izmēriem meklējiet mežniecībā vai Valsts Zemes dienestā.

Norādījuma zīmes

Daudzi no jums jau būs pamanījuši, ka valsts mežos ir uzstādītas dažādas informatīvās zīmes. Tās brīdina nededzināt mežu, uzmanīties no ērcēm, nemēsot mežā utt. Arī privātajos mežostādās ir redzamas. Lielākoties tās informē par privātīpašumu. Šādas zīmes disciplinē cilvēkus, kuri ienāk mežā. Ja nedzīvojat uz vietas, jūs nevarēsiet izkontrolēt cilvēku kustību jūsu mežā, bet ar dažādām zīmēm tos disciplinēsiet. Protams, tas neiedarbosies uz visiem cilvēkiem. Īpašumos, kuri atrodas pie apdzīvotām vietām vai šosejām, būtu noderīgi izlikt plakātus, kas aicina nepiesārņot mežu. Norādījuma zīmes ieteicams uzstādīt uz staba, kura zemē ieraktā daļa ir vismaz 0,5 metri vai arī piestiprināt kokā tādā augstumā, lai to nevar aizsniegt vardarbīgi noskaņoti apmeklētāji.

Tāpat norādījuma zīmes nelielu plāksniņu veidā var likt pie nogabaliem, kur esat veicis koku ciršanu vai citu saimniecisko darbību. Tas nepieciešams, lai, ejot pa mežu, jūs varētu redzēt, kurā gadā konkrētā saimnieciskā darbība veikta un kā noritējusi mežaudzes attīstība konkrētā laika posmā. Uz plāksnītes ieteicams norādīt saimnieciskās darbības veidu (kailcirte, izlases cirte, jaunaudžu kopšana, krājas kopšana, sanitārā cirte, egļu stādījums utt.), kvartālu, nogabalu, konkrētās darbības veikšanas gadu. Šāda informācijas plāksnīte jums tikai atvieglos sava meža apsaimniekošanu.

Meliorācijas sistēmas un ūdenstilpes

Pagājušā gadsimta vidū visā Latvijā plaši tika veikti meža meliorācijas darbi. Lai arī šo darbu rezultātā palielinājās daudzu mežaudžu produktivitāte, tomēr nosusināšana mainīja daudzus mitros mežus, un no tiem pazuda daudzas šo biotopu raksturīgākās sugas. Apsekojot meža īpašumu, pievērsiet uzmanību šiem grāvjiem. Lielākā daļā gadījumu tie ir apauguši ar lapu kokiem. Lielais grāvju tīkla blīvums un apaugums uz tā ir viens no iemesliem, kāpēc tik strauji pēdējo 15 gadu laikā palielinājusies bebru populācija. Tieši bebru darbības dēļ Latvijā iznīcināti vairāki tūkstoši hektāru jaunu un vidēja vecumu audžu. Tāpēc ļoti svarīgi konstatēt jau sākumā, kāda situācija attiecībā uz bebrim ir jūsu īpašumā esošajos grāvjos un ūdenstilpēs. Svarīgi būtu sazināties ar kaimiņiem un sadarboties šīs problēma risināšanā.

Turpinājums sekos.

Raimonds Mežaks,
Cēsu virsmežniecības mežsargs

Kopsim jaunaudzes

Ir sācies jaunaudžu kopšanas laiks. Tieši vasaras beigas un rudens ir pats labākais laiks, lai veiktu šo atbildīgo uzdevumu. Katra meža īpašnieka pienākums ir izkopt gan pavasarī iestādītās meža kultūras, gan arī dabiski atjaunojušās platības.

Jaunaudzes kopšana ir viens no pamatkritērijiem, lai mežsargs varētu inventarizēt izcirtumu un atzīt to par atjaunotu. Izcirtumiem, kuriem 2007. gadā beidzas atjaunošanas termiņš, mežsargs pārbauda izcirtumu laika posmā no 1. jūlija līdz 1. novembrim. Ja esat izkoptis izcirtumu, kuram vēl nav pienācis atjaunošanas termiņš, noteikti vajadzētu par to informēt savu apgaitas mežsargu. Tieši tāpat jārikojas, ja esat izkopuši vecu izcirtumu. Veicot jaunaudžu kopšanu, parasti tiek

veidota nākotnes audze. Šis ir ļoti atbildīgs uzdevums, un tieši no tā izpildes kvalitātes atkarīgs, kāds mežs būs jūsu dzimtas īpašumā. Neaizmirsīsim, ka jākopj arī jau pieņemtās audzes, sevišķi rūpīgi situācija jāizvērtē priedes kultūrās. Par mežu atzīts izcirtums jau nākamajā gadā samazinās jūsu nodokļu maksājumus. Neskaidrību gadījumā konsultējieties pie kvalificēta mežkopa. Lai veicas!

Raimonds Mežaks,
Cēsu virsmežniecības mežsargs

Kas apdraud priedes?

Apmēram pirms gada saņēmu satrauktu telefona zvanu no Stalbes pagasta saimniecības „Slejas” īpašnieka Jāņa Kurmjā. Kā pastāstīja Kurmjā kungs, viņa mežā kalst priedes. Kad aizbraucu apsekot meža nogabalu, konstatēju, ka tiešām apmēram 0,2 hektāru lielā platībā nokaltušas sešdesmitgadīgas priedes.

Apmēram pirms gada saņēmu satrauktu telefona zvanu no Stalbes pagasta saimniecības „Slejas” īpašnieka

problēma būs atrisināta, tomēr meža īpašnieks par to nebija tik pārliecināts.

Ši gada jūlija vidū saņēmu

ir nopietna un audzēmasveidā bojā iet priedes. Lai veiktu nopietnu situācijas izvērtējumu, uz mežu uzaicināju Pārgaujas mežniecības mežzinī Jāni Rengu un Cēsu virsmežniecības patologu Jāni Ročānu. Tika veikta sika audzes un atsevišķu koku izpēte. Pēc izpētes Jānis Ročāns atklāja, ka audzi apdraudējis ne viens vien kaitēklis un slimība. Meža īpašnieks pastāstīja, ka pirms 60 gadiem šeit bijusi lauksaimniecības zeme, kas arī izskaidro to, ka vēja gāzto

bojājumi. Rezultātā koka dzīvības procesi bija apstājušies un tas bija nokaltis. Pēc apsekošanas meža

J. Ročāns (no kreisās), skaidro saimniekam J. Kurmim, ka audzi apdraudējis ne viens vien kaitēklis un slimība

Jāņa Kurmjā. Kā pastāstīja Kurmjā kungs, viņa mežā kalst priedes. Kad aizbraucu apsekot meža nogabalu, konstatēju, ka tiešām apmēram 0,2 hektāru lielā

satrauktu zvanu no Kurmjā kunga par sanitāro stāvokli viņa mežā. Nekavējoties devos dabā apsekot meža nogabalu. Kad apskatīju mežu, izrādījās, ka situācija tiešām

sešdesmitgadīgas priedes. Pēc apskates dabā secināju, ka audzi bojājuši priežu mizgrauži, ko vēlāk pārbaudē arī apstiprināja Cēsu virsmežniecības meža patologs Jānis Ročāns. Radās pārliecība, ka, nocērtot audzes daļu sanitārajā kailcirtē,

priežu saknēs konstatēta sakņu trupe. Sakņu trupe, kā zināms, koku novājina. Nogāžot vienu no bojātajiem kokiem, varēja redzēt, ka vainaga augšējās daļas skujas bija bojājusī zāglapsene. Pēc zāglapsenes stumbra galotnes daļai bija uzbrucis galotņu sešzobu mizgrauzis, bet stumbra apakšējā daļā viegli bija pamanāmi priežu divpadsmitzobu mizgrauža

Stumbra galotnes daļai bija uzbrucis galotņu sešzobu mizgrauzis

patologs Jānis Ročāns ieteica 0,3 hektārus lielo nogabalu nocirst sanitārajā kailcirtē un izcirtumu apmežot ar bērziem vai citiem lapu kokiem.

Jāpiemin, ka meža nogabalam ir interesanta struktūra. Pirmo stāvu veido priedes, savukārt 2. stāvā redzamas kļavas un ozoli. Saglabājot šos 2. stāva un arī paaugas kokus, meža īpašnieks ietaupīs meža atjaunošanas izdevumus.

Aplūkotais piemērs parāda to, cik svarīgi ir meža īpašniekam sekot līdz situācijai savā mežā. Tāpat tas parāda, ka kokiem uzbrūk vesels kaitēkļu un slimību komplekss, ne tikai viens kaitēklis vai slimība. Konkrētais gadījums būtu jāņem vērā tiem meža īpašniekiem, kuri gatavojas apmežot lauksaimniecības zemes ar skuju kokiem.

Raimonds Mežaks,
Cēsu virsmežniecības mežsargs

Labākais laiks meža kopšanai

Rudens un ziemas mēneši, kas nu jau nav aiz kalniem, ir labvēlīgākie krājas kopšanas cirtes veikšanai mežā. Iemesli – sanitārais stāvoklis nekļūs sliktāks, un arī tehnoloģiski darbus veikt ir vieglāk. Var jau, protams, būt arī izņēmumi – ļoti lietains rudens vai sniegota ziema.

Tomēr 2007. gada nogale varētu mežizstrādei būt cerīga, jo kopšanas cirtes mērķis ir ne vien uzlabot nākotnes audzes augšanas, bet arī meža īpašnieka pašreizējos materiālos apstākļus. Ievērojami kāpušas meža kopšanā galveno iegūstamo sortimentu – papirmalkas un līdz ar to arī sīkbaļķu – cenas, kurām vismaz līdz gadu mijai vajadzētu būt stabili augstām.

Cērtot kailcirti, ja veikta iestīgošana un augošu koku uzmērīšana, kļūdoties nevajadzētu. Turpretī par kopšanas cirtes rezultātu meža īpašniekam bez lielas pieredzes meža izstrādē varētu būt pamatotas šaubas:

– vai izzāgēts netiks par daudz,

– vai izņemto koku izvēle ir pareiza,

– kā noteikt atbilstošu samaksu par pārdojamo cirsma?

Kādu palīdzību var sniegt KPC nodaļu darbinieki, lai meža īpašniekam pēc izstrādes beigām nebūtu jāstāv pievedējtraktora riteņu risām izvāgotas retaines priekšā un pēc tam vēl arī jāsedz zaudējumi par meža apsaimniekošanas noteikumu pārkāpumiem?

Biežāk sastopamais pakalpojums – pilnīga sagatavošana pārdošanai ar robežu un treilēšanas ceļu iezīmēšanu, visu izcērtamo koku atzīmēšanu un uzmērīšanu, izcērtamās krājas novērtēšanu, nosakot kopējo izcērtamo koku kubatūru, tajā skaitā lietkoksnī pa koku sugām un diametra grupām, kas savukārt kalpo par pamatu cenas noteikšanai. Otrs nereti izmantotais veids ir cirtsmas realizācija pēc sagatavoto kokmateriālu vairuma. Iesaku izmantot mūsu konsultācijas konkrētajam gadījumam vēlāmākā pēc cirtsmas izstrādes paliekošā

audzes šķērslaukuma noteikšanā, vienlaikus aprēķinot aptuveno iegūstamo koksnes krāju. Papildus vēlams sagatavot vairākus parauglaukumus raksturīgās cirtsmas vietās, atzīmējot izcērtamos un atstājamos kokus,

Pilnīgāka cirtsmu sagatavošana garantēs tās pārdošanu par augstāku cenu

kas kalpotu kā norāde meža izstrādātājam.

Abiem veidiem ir savi plusi un minusi. Pirmajā gadījumā

negatīvais ir salīdzinoši lielas cirtsmu sagatavošanas izmaksas (KPC izcenojums ir 4,50 Ls stundā), bet pozitīvais – pilna samaksa par pārdojamo cirsma pirms mežizstrādes uzsākšanas un vieglāka darbu kontrole. Otrajā

gadījumā visa samaksa iegūstama tikai pēc kokmateriālu pievešanas vai realizācijas, var rasties sarežģījumi ar sagatavoto kokmateriālu uzmērīšanu, bet, abpusēji uzticoties korekti, peļņa meža saimniekam var

būt lielāka un atbilstoša no meža iegūtajam koksnes vairumam.

Visos gadījumos meža īpašnieks slēdz ar cirtsmas pircēju līgumu, kurā bez standartprasībām

uzrādāms paliekošais audzes šķērs-laukums, satīrīšanas veids un, pārdojot pēc aptuvenā vairuma, arī katra sortimenta cena un uzmērīšanas veids (krautuvē vai pēc kokmateriālu pavadzīmēm).

Jau minēju, ka ļoti liela nozīme ir savstarpējai uztīcībai un godīgumam, tādēļ ieteicams izvēlēties firmas ar „vārdu”, labākās katrā reģionā noteikti ieteiks kāds kaimiņš ar pieredzi vai vietējais Valsts meža dienesta darbinieks, kuram tāpat kā saimniekam svarīgi, lai viņa uzraudzītajā mežā valdītu kārtība.

Labākais veiktā darba vērtētājs ir laiks, un lielākais gandarījums, izejot izstrādātājā cirsma pēc vairākiem gadiem, ir spēcīga veselīga audze ar labu pieaugumu un koku vainagiem, kas jau sakļāvušies, un grūti pat noteikt, kur koki zāgēti, kur pievesti.

Agris Kauliņš,
KPC Rīgas nodaļas vadītājs

Meža dzīvotspēja

Šogad Meža attīstības fonda atbalstu saņēmis arī Konsultāciju pakalpojumu centra (KPC) iesniegtais projekts „Meža dzīvotspēja”. Projektu plānots realizēt KPC apmācību centrā Pakalniēši, kas atrodas netālu no Gaiziņkalna, Vestienas aizsargājamo ainavu teritorijā.

Projekta ietvaros plānots izveidot interaktīvu meža taku un bukletu – darba burtnīcu. Takas apmeklētājiem – privāto mežu īpašniekiem, to ģimenēm un bērniem – būs iespēja

tuvāk iepazīt koku sugas, meža iemītniekus, to dzīves ieradumus un pozitīvo ietekmi uz meža vidi. Projekta nolūks – uzrunāt tieši jauno paaudzi un viņu vecākus un radīt viņos interesi, kā arī sniegt zināšanas par iespējām, ko dod mežs, kas atrodas viņu ģimenes īpašumā. Tas būs kā paraugs un zināšanu gūšanas vieta citiem interesentiem, kuri arī vēlēties iesaistīties izglītošanas procesā par videi draudzīgu meža apsaimniekošanu. Tāpat meža īpašniekiem, esošajiem un topošajiem meža speciālistiem

būs iespēja piedalīties diskusiju seminārā par meža izmantošanas iespējām aizsargājamās dabas teritorijās.

Sākot jau no novembra, meža īpašniekiem kopā ar ģimenēm būs iespēja pašiem vai Meža mātes, Ineses Mailītes, diplomētas vides gides, pavadībā apmeklēt jaunizveidoto taku. Bet jau šobrīd mācību centrā Pakalniēši ir iespējams pavadīt jauku nedēļas nogali pie Viešūra ezera. Sīkāk interesēties: Inese Mailīte, tālrunis 64873313 vai mob. tālr. 26141853, e-pasts: inese.mailite@kpc.vmd.gov.lv

Natura 2000 Latvijā

Natura 2000 tīklā Latvijā ir iekļautas 336 teritorijas – 4 dabas rezervāti, 3 nacionālie parki, 250 dabas liegumi, 38 dabas parki, 9 aizsargājamo ainavu apvidi, 9 dabas pieminekļi un 23 mikroliegumi. Tās kopā aizņem 11,9 % no Latvijas platības. Šīm teritorijām ir atšķirīgi aizsardzības un apsaimniekošanas režīmi – no minimāliem ierobežojumiem aizsargājamo ainavu apvidos līdz pat pilnīgam saimnieciskās darbības aizliegumam dabas rezervātos. Teritorijas ir uzskaitītas likuma “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” pielikumā.

Info: www.dap.gov.lv

Dabas aizsardzība diemžēl nav prioritāte

Šā gada jūlijā Bīriņu pilī notika Meža īpašnieku biedrības, sadarbībā ar Eiropas zemes īpašnieku organizāciju (ELO), organizētā starptautiskā konference “Natura 2000 Latvijā: iespējas un problēmas”.

Konferencē pārrunāja jautājumus par Natura 2000 pašreizējo stāvokli Latvijā un attīstības perspektīvām, ekoloģisko un saimniecisko interešu sabalansēšanas iespējām aizsargājamās teritorijās un nepieciešamību popularizēt veiksmīgus piemērus par Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanu.

un atbilstoši apsaimniekot Natura 2000 teritorijas vajadzētu 10.3 miljardi eiro. Diemžēl atbalsts varētu būt tikai 3.4 miljardi eiro apmērā. Nacionālajām valdībām ir iespējams pieteikties uz šo atbalstu.”

Ilona Jepsena, Eiropas komisijas (EK) pārstāve: „Priekšlikumi Natura 2000

Konferences dalībnieki

Kas notiek Eiropas līmenī?

ELO vadības pārstāvis Thierry de l'Escaille kungs pastāstīja par programmu, kuras mērķis ir noskaidrot, kādi ir mīti un realitāte par aizsargājamām dabas teritorijām Eiropā, kā arī atrast kopīgus problēmu risinājumus. Thierry de l'Escaille kungs: „Bioloģiskā daudzveidība jāskata ilgtermiņa perspektīvā kopumā ar visām problēmām un jādama, kādas darbības nākotnē attīstīs. Par Natura 2000 teritoriju tīkla izveidošanu ir vienojušās visas Eiropas valstis, nolūkā aizsargāt vidi. Tas noteikts ES likumdošanā, bet nacionālajām valdībām jāizstrādā sava likumdošana, tā ir katras valsts atbildība. ELO kredo ir: jāsauglabā cilvēku darbība dabas aizsargājamās teritorijās. Ja pareizi pārvalda aizsargājamo teritoriju, tad bioloģisko daudzveidību var stimulēt. Pašiem zemes īpašniekiem jāsaprot, kāds ir izvēlētais teritorijas nolūks un kādi pasākumi veicami. Lai aizsargātu

teritoriju izveidošanai dalībvalstīm bija jāiesniedz līdz 2004. gada 1. maijam. Visas trīs Baltijas valstis to arī izdarīja. Priekšlikumu izskatīšana notika 2005. gadā. Izskatot teritoriju pārklājumu, Latvijai vēl ir „robi”, jāizdala papildus teritorijas, piemēram, pelēko kāpu, sauso virsāju, melnalkšņu staignāju un 6 sugu (nēgu, lašu, Sibīrijas vēlzīņu u.c.) aizsardzībai. Katras valsts ziņā ir noteikt, kādas teritorijas jāaizsargā, nosakot aizsardzības statusu, mērķus, izstrādājot dabas aizsardzības noteikumus un plānus. Teritorijas kvalitāte regulāri jānovērtē un jāziņo par to EK. Latvijā ir vairāki atbalsta pasākumi Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanai, piemēram, EK iniciētais projekts, lai

iesaistītu zemes īpašniekus, Life programma, kā arī citi projekti”.

Situācija Lietuvā

Līdzīgi kā citās valstīs Lietuvā ES direktīvas par Natura 2000 teritoriju izveidošanu tika pārnestas uz nacionālo likumdošanu. Lietuvā ir divas institūcijas, kas atbildīgas par Natura 2000 teritorijām – Vides ministrija, kas atbild par tīkla izveidi un Valsts aizsargājamo teritoriju dienests, kas atbild par praktiskiem jautājumiem. Aizsargājamās teritorijas ir gan valsts, gan privātajās zemēs. Lietuvā ir gadījumi, kad veidojas konflikts starp zemes īpašnieku interesēm un dabas aizsardzību. Ja privātajā teritorijā ir saimnieciskās darbības ierobežojumi, noteiktas kompensācijas. Galvenais finansējuma avots ir ES fondi, ir pieejams arī atbalsts no valsts budžeta. Meža īpašniekiem plānotās kompensācijas no ES struktūrfondiem būs 170 eiro par hektāru gadā.

Latvijā netrūkst problēmu

Pieredzē par Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanu privātajos mežos un kompensāciju sistēmu Latvijā dalās Arnis Muižnieks, Meža īpašnieku biedrības izpilddirektors. Šobrīd Latvijas privātais meža īpašnieks ir kļuvis gudrāks, tomēr trūkst vēl ekonomisko zināšanu. Raksturojot vidi, kādā saimnieko privātie

Klātesošie meža īpašnieki ir neizpratnē par nesamērīgi zemo kompensāciju apmēru no ES struktūrfondiem

mežu īpašnieki – tiem jāsauskaras ar valsts iestāžu pārāk lielām procedūrām, saimniekošanu

ietekmē 2005.gada vētras sekas un iepriekšējā apsaimniekošanas prakse.

Šobrīd Latvijā par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos meža īpašnieki var saņemt vienreizēju maksājumu par mežsaimnieciskās darbības rezultātā neiegūto mantisko labumu. Šādus maksājumus jau saņēmuši vairāki zemes īpašnieki. Sākot no 2008. gada plānotas kompensācijas arī no ES struktūrfondiem 60 eiro apmērā par hektāru vismaz 7 gadus (līdz 2013 gadam). Par specifiskām darbībām būs iespēja saņemt meža vides maksājumus. Meža īpašniekam būs jāizvēlas kompensācijas veidu, jo par vienu un to pašu platību varēs saņemt tikai viena veida maksājumu.

G. Eriņš, Vides ministrijas pārstāvis stāsta par Natura 2000 izveides procesu sākot no dabas aizsardzības sistēmas Latvijā, kā arī par problēmām šobrīd. Galvenās problēmas ir – sabiedrības neinteresētība vides jautājumos, jo ir citas svarīgākas problēmas, stereo tipiska domāšana, objektīvas informācijas trūkums, neuzticēšanās ES, politiskā līmenī – dabas aizsardzība nav prioritāte, vienotas kompensāciju sistēmas trūkums. Natura 2000 apsaimniekošanai tiek izstrādāti dabas aizsardzības plāni, saņemot atbalstu gan no Vides aizsardzības, gan ES fondiem. Nākotnē, lai izvairītos no tiesu procesiem un soda naudām, jāuztur esošās teritorijas, jāveic monitorings un jāstrādā pie nepieciešamo jauno teritoriju izdalīšanas.

Lai gan Igaunijas pārstāvji uz konferenci nebija ieradušies, var secināt, ka visām Baltijas valstīm ir kopīga problēma Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanā un vēl ir daudz darba labas pieredzes pārņemšanā, kā arī zemes īpašnieku un sabiedrības izglītošanā.

Sarmīte Grundšteine,
KPC Atbalsta daļas vad.

Pasaules Dabas Fonds

sadarbībā ar

Aicina iepazīt, kā saimniekot mežā bez kailcirtēm

Šovasar meža īpašniekiem tiek piedāvāti regulāri semināri! Visiem, kuri norādītajos datumos ieradīsies meža apsaimniekošanas demonstrējumu teritorijās, būs iespēja noklausīties interesantu lekciju un aplūkot praktiskus piemērus mežā – lai uzzinātu, kā apsaimniekot mežu, gūstot regulārus ienākumus un nesamazinot tā vērtību.

Semināri notiek:

Valkas rajona Launkalnes pagasta „Lejas Kleperos” – 29. septembrī;

Cēsu rajona Skujenes pagasta „Kalna Gaviešos” – 8. septembrī

un 13. oktobrī;

Liepājas rajona Rucavas pagasta „Bajāros” – 25. augustā un 6. oktobrī.

Šogad privātajiem mežu īpašniekiem tiek piedāvāta vēl kāda lieliska iespēja – daļēji vai pilnīgi segti ceļi izdevumi uz demonstrējumu teritorijām! Viss, kas jums jādara – jāizveido vismaz piecpadsmit meža īpašnieku grupa un jāpiezvana, lai saskaņotu savu braucienu (Imants Krūze, Pasaules Dabas Fonds, mob. tālr. 26135551).

Meža apsaimniekošanu, kura ir balstīta uz dažādu vecumu koku audzes veidošanu, saimnieciski izdevīgāko sortimentu izciršanu – regulāriem ienākumiem un samazinātiem izdevumiem, iespējams izmantot dažāda lieluma un rakstura meža īpašumus. Šī metode prasa izvērtēt, kuru koku cirst, kuru atstāt, tā paredz ieguldīt mazāk līdzekļu un laiku meža atjaunošanā un, pats galvenais, nemazina meža vērtību. Plašāk par metodes iespējām un riskiem uzzināsi meža apsaimniekošanas demonstrējumu teritorijās, kur – individuāli vai grupās – esat laipni gaidīti!

„Šūpalu” takas stāsts

Teiksmainā Alūksnes ezera krastā, vijusies Lapu mēteli, klusi snauz Meža zinību taka “Šūpalas”.

Takas dzimšanas diena ir 2001. gada 20. septembris.

Gatavi piedzīvojumiem

Zinību taku 2001. gadā izveidoja bijusī Alūksnes virsmežniecība kā mācību objektu, bet šogad taka pārgājusi Konsultāciju pakalpojumu centra Alūksnes nodaļas aprūpē.

Iepazīstot zvēru pēdu nospiedumus

gan lieli var izmēģināt savus spēkus veiklībā un attapībā, gūt priekšstatu un jaunas atziņas par mežu aprūpēšanu.

Meža gudrību krātuvi 30. jūlijā apciemot ieradās sporta un tūrisma nometnes dalībnieki. Par spīti tam, ka pelēki lietūs mākoņi draudīgi

pulcējās virs ezera un gaidīja labvēlīgu vēju nokļūšanai virs tuvējā meža, nometnes dalībnieki ar nepacietību gaidīja brīdi, kad KPC nodaļas vadītāja Gvido Reismaņa vadībā

Šķērslaukumu noteikšana

2,5 kilometrus garajā takā apkopotas zināšanas par mūsu mežos sastopamajiem zvēriem, putniem un citu dzīvo radību. Te ir iespēja vērot un mācīties, kā jāveic meža apsaimniekošana, atjaunošana un kopšana. Gan mazi,

kopšana. Gan mazi,

Pāri grāvim sausām kājām!!!

“Slidenais tilts”

gaidīja kas jauns un neredzēts.

Bija iespēja izmēģināt spēkus un veiklību dažādās atrakcijās.

Ne katram bija pa spēkam veikt visus uzdevumus, kurus piedāvāja “Šūpalu” taka, tad palīdzēja KPC darbinieku gādīgās rokas.

“Mežcirtēju spēkošanās”

“No koka uz koku”

Kārumniekiem aiz paparžu zaļajiem čemuriem uz sūnu ciņiem zilās actiņas mirdzināja dažādas meža veltes, kuras, šķiet, tā vien gaidīja, kad tās kāds ieraudzīs un nāks mieloties.

Laiks aizskrēja nemanot. Un nu jau drīz, klusu šalcot un zaru rokām mājot atvadas, ceļotājiem aiz muguras palika piedzīvojums, kuru sauc “Meža zinību taka “Šūpalas”...”

Takas stāstu pierakstīja un bildēja

Ojārs Gailītis,
KPC Alūksnes nodaļas
mežsaimniecības konsultants

Vēsture Latvijas mežos - 2007

Jau otro gadu skolēni tiek aicināti piedalīties projektā “Vēsture Latvijas mežos”. Pērn projektā piedalījās 26 skolu komandas, kas iesūtīja intervijas un pētījumus iegūtos materiālus par vairākām tēmām – vietvārdu izcelsmi, notikumiem mežā, meža izmantošanu būvniecībai un amatniecībai, meža apsaimniekošanu un dažādiem nodarbošanās veidiem. Projekta avīze un jaunā konkursa nolikums pieejams organizatoru mājaslapās: Stora Enso Mežs (www.storaenso.com/mezs), Pasaules dabas fonds (www.pdf.lv) un izdevniecība “Saimnieks LV” (www.saimnieks.lv).

Pirmās “Meža olimpiādes” dubultuzvarētāji dodas uz Somiju

A/s „Latvijas valsts meži” organizētajā „Meža olimpiādē” šogad ir uzvarējušas veselas divas komandas, kas augusta beigās dosies izglītojošā ceļojumā uz Somijas lielāko Meža muzeju “Lusto”. Par čempioniem kļuviši ir Lienīte Iesalniece un Marinels Duplavs no Dundagas vidusskolas, kā arī Skaidrīte Urbāne un Līga Vanaga no Bukaišu pamatskolas.

18.jūlijā Tērvetes dabas parkā notika pirmā Meža olimpiāde Latvijā. Tajā pulcējās deviņas labākās pamatskolu komandas no visas Latvijas. Komandu

veidoja erudītākais skolēns un viņa skolotājs. Lai nokļūtu uz šo olimpiādi, 2006./2007. mācību gada ietvaros noritēja Meža olimpiādes pirmās divas kārtas, kurās noskaidrojās 18 labākie finalisti. Meža olimpiāde notiek brīvā dabā, mežā, tajā ietverti jautājumi, kas saistīti ar meža dabas bioloģisko daudzveidību un aizsardzību, mežsaimniecību, kokapstrādi, atpūtu mežā.

Tā ir pavisam jauna tradīcija, kuru a/s “Latvijas valsts meži” ir iedibinājusi vides izglītības programmas “Izzini mežu” ietvaros. Papildu informācija www.tavsmezs.lv.

Studējošo mežkopju biedrība “Šalkone”

“Roku rokā pie darba!”

Biedrība dibināta 1923. gada 29. jūnijā. To izveidoja LU mežsaimniecības katedras 3. kursa studenti prakses laikā Vecaucē. Studentu vienotība, ka savstarpējais darbs un centieni vairāk vienos kā mācībās, tā arī pēcāk darba un dzīves gaitās. Radās uz ārpusi daļēji slēgta biedrība ar līdzīgu iekšējo struktūru kā korporācijām. Biedrības statūti Rīgas apgabaltiesā apstiprināti 1924. gada 25. janvārī. Pirmais “Šalkones” seniors (priekšsēdis) bija Gustavs Ceperītis.

“Šalkones” simboliskās krāsas ir tumši zaļš (mūsu meži) un sudrabs (ūdens dzīvībai). Šīs krāsas tiek lietotas biedru deķelos (galvassegās), lentēs, karogā un krūšu nozīmēs. Karogu iesvētīja un pasniedza 1931. gada 3. maijā LU Lauksaimniecības fakultātes aulā. Pašlaik karoga oriģināls glabājas Rīgas Vēstures un kuģniecības muzejā.

Līdz ar pašiem biedrības pirmsākumiem tika noteikta šāda biedru struktūra: biedrakandidāts, aktīvais biedrs, vecbiedrs, goda

biedrs. Par goda biedriem tika uzņemti izcili mežkopji, zinātnes un prakses darbinieki, kas ar savu darbību ir sekmējuši biedrības un mežsaimniecības izaugsmi. To vidū ir pirmās Latvijas brīvvalsts Meža departamenta direktors J. Ozols, prof. Dr. E. Ostvalds, prof. Dr. A. Kalniņš, Māc. mežk. K. Lange un H. Zihmanis, Doc. Transehe, tā laika Somijas ministru prezidents prof. Dr. A. C. Kajanders u. c.

Lai kļūtu par aktīvo biedru, vienu gadu vajadzēja būt

Studējošo mežkopju biedrība "Šalkone" turpinājums no 7. lpp.

par biedra kandidātu, šajā laikā nolasot vienu sekmīgu referātu, pildot mājsaimnieka pienākumus, iepazīstoties ar biedrības vēsturi un struktūru, piedaloties talkās un citos biedrības rīkotajos pasākumos. Iesākumā savu telpu trūkuma dēļ biedrība savas sēdes noturēja LU Lauksaimniecības fakultātes telpās, taču vēlāk, nodibinoties draudzīgām attiecībām ar Latvijas mednieku biedrību, „Šalkone”

„Šalkones” pārziņā tajā laikā tika nodota arī Dzelzāmura "medību pils".

1927. gadā nodibināja "Šalkones" vecbiedru biedrību, kuras uzdevums bija materiāli un morāli atbalstīt studentu biedrību. Vecbiedru biedrība arī uzsāka līdzekļu uzkrāšanu atsevišķa nama būvniecībai Jelgavā tieši biedrības vajadzībām, taču līdz ar okupantu ienākšanu šie līdzekļi tika atsavināti. 1929. gadā nodibināja

rikotajā medību izstādē, kur par pašdarinātajiem meža dzīvnieku barojamo ierīču maketiem ieguva zelta medaļu un naudas prēmiju biedru stipendijām.

Par piedalīšanos Zooloģiskā dārza organizēšanā un izveidē 1934. gadā "Šalkone" ieskaitīta Zooloģiskā dārza biedrībā par mūža biedru.

Pateicoties tieši šalkoniešu aktīvajai pretdarbībai, 1932. gadā pēc Saeimas budžeta komisijas kļūdainā lēmuma netika likvidēta LU Mežkopības nodaļa. Toreiz palīdzība pat tika meklēta pie Zemnieku savienības līdera K. Ulmaņa. Otrreiz pie Dr. K. Ulmaņa šalkonieši griezās pēc palīdzības 1935. gadā, lai apturētu Valsts iestāžu lēmumu par Daugavpils kūrorta "Poguļanka" pārdēvēšanu "Šalkones" vārdā. Lēmumu atcēla un vietu nosauca par Mežciem. Pateicībā par K. Ulmaņa atbalstu šalkonieši veica viņa pirmās skolas Bērzmuižā apkārtnes labiekārtošanu un apzaļumošanu.

Šalkonieši vienmēr bijuši Meža dienu rīkotāji un organizatori. Kopā ar citām studentu korporācijām "Šalkones" pārstāvji piedalījās kārtības uzturēšanā dziesmu un pļaujas svētku laikā. Kamēr "Šalkone" atradās Rīgā, ik gadu februārī tika rīkots "Meža vakars" – koncerts un balle Virsnieku klubā. Neiztrūkstoša bija šalkoniešu piedalīšanās valsts un pilsētas svētkos.

Par turpmākajām šalkoniešu gaitām un aktivitātēm – nākamajos izdevumos.

Māris Gackis,

KPC Meža apsaimniekošanas un pakalpojumu daļas pārvaldes vecākais referents

savām vajadzībām izmantoja šīs biedrības atvēlētās telpas, kas atradās Ģertrūdes ielā.

Jau ar pirmajiem biedrības dibināšanas gadiem liela vērība tika veltīta savas medību saimniecības izveidei. Šim nolūkam Mežu departaments piešķīra Dzelzāmura un Lambartes meža novadu 6300 ha platībā, lai ierīkotu medību paraugsaimniecību. Īsā laikā tas arī tika paveikts, un apsaimniekošana turpināta līdz pat 1940. gadam. Uz šo medību saimniecību tematiskajās ekskursijās tika vesti arī ārzemju mednieki.

Īpaši daudz darba šīs saimniecības izveidē ieguldījis šalkonietis A. Avotiņš.

"Šalkones" dāmu komiteju, kurā ietilpa šalkoniešu sievas un mātes. Komiteja uzņēmās biedrības

telpu iekārtošanu, sarīkojumu saimniecisko aprūpi, kā arī citu saimniecisko pasākumu veikšanu.

1927. gadā "Šalkone" apkopoja Latvijas medību signālus, kurus 1928. gadā izdeva Mežu departaments. Tajā pašā gadā "Šalkone" piedalījās Latvijas mednieku biedrības

Domāsim par sadarbību!

Ģatavojoties Eiropas struktūrfondu saņemšanai un izlietošanai, mežu īpašniekiem jāpadziļina savas zināšanas visās jomās, kas saistītas ar meža atjaunošanu, kopšanu un arī izmantošanu. Vārds izmantošana jāsaprot daudzpusīgi, ne tikai kā ciršana, bet arī kā atpūtas vietas, un citas aktivitātes.

Ar tādu mērķi arī domāts par Valkas mežkopju biedrības un Konsultāciju pakalpojumu centra (KPC) Valkas nodaļas sadarbību. Prognozējam, ka

viena vai vairāku īpašnieku mežā izveidosim īpašnieku apmācības „poligonus” praktiskai darbībai mežā, lai uzskatāmi demonstrētu praktisko darbu ar biedrības meža uzmērīšanas instrumentiem.

Domāsim par vienotu, organizētu sadarbību, lai profesionāli novērtētu vai arī novērstu meža īpašniekiem piederošo meža platību izmantošanas ierobežošanu ar dažādiem aizliegumiem, diemžēl dažkārt pārliecīgiem, it kā pamatojoties uz Eiropas regulām, pilnīgi neņemot vērā

privātīpašuma tiesības. Protams, var jau atsaukties, ka maksās kompensācijas, bet reālā meža vērtība ir daudzkārt augstāka par piedāvāto kompensāciju.

Plānotas meža īpašnieku teorētiskās apmācības, uzaicinot par pasniedzējiem VID darbiniekus, VMD speciālistus un citus ar meža nozari saistītus speciālistus.

Māris Rullis,

Valkas mežkopju biedrības vadītāja vietnieks

VMD Konsultāciju pakalpojumu centra nodaļas atrodas visos Latvijas rajonos

VMD
Konsultāciju pakalpojumu
centra administrācija

Salaspils, Rīgas iela 113, LV-2169
Tālr.: 67895808; fakss: 67895809
kpc@kpc.vmd.gov.lv
www.kpc.gov.lv
VMD mājas lapā
www.vmd.gov.lv

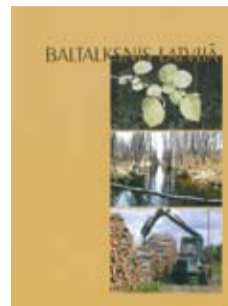
KPC nodaļa	Vārds, Uzvārds	Tālrunis	KPC nodaļa	Vārds, Uzvārds	Tālrunis
Aizkraukle	Ingrīda Berga	65152350, 29296675	Limbažu	Jānis Zvaigzne	64022679, 29151750
Alūksne	Gvido Reismanis	64381186, 26412244	Ludzas	Ludvigs Karvelis	65722009, 29411165
Balvu	Jānis Grīzibovskis	64520011, 26314426	Madonas	Mairita Bondare	64822528, 28381176
Bauskas	Uldis Dzērve	63960149, 29222487	Ķemeri	Dace Iraidis	65020051, 29217718
Cēsu	Ainārs Amantovs	64130048, 29722111	Preiļi	Astrīda Rudzīte	65381781, 26410476
Daugavpils	Ilgonis Skrinda	65457097, 26438175	Rēzeknes	Andris Zunda	64605032, 26599634
Dobeles	Edgars Laimiņš	63723945, 29484651	Rīgas	Agris Kauliņš	67895819, 26498315
Gulbenes	Ģirts Vilks	64474022, 29168752	Saldu	Dainis Kudors	63824065, 29186107
Jelgavas	Alda Alksne	63048122, 29283108	Talsu	Kristīne Bloka	63222089, 26519781
Jēkabpils	Jānis Sēlis	26465432	Tukums	Dzintars Laivenieks	63125076, 29461401
Krāslavas	Jānis Dzalbs	65620019, 29789364	Valkas	Andrejs Valdēns	64720030, 29424182
Kuldīgas	Nauris Zvingulis	63323955, 28650800	Valmieras	Dzintars Alksnis	64250210, 26415649
Liepājas	Uldis Šēnbergs	63491241, 26545795	Ventspils	Lāsma Cavare	63664169, 26112128

Čiekura nākamajā numurā:

- Jaunumi ES atbalsta saņemšanai
- Rudens darbi mežā
- Baltijas mežkopji tiek laimīgi
- Jurista padomi – zemes lietas
- Praktiski padomi, ieteikumi

Jaunākā literatūra

Grāmata „Baltalksnis Latvijā”

2006. gada nogalē LVMI „Silava” izdevusi apskatu „Baltalksnis Latvijā”. Brošūrā apkopota informācija par baltalkšņu izplatību Latvijas mežu fondā, tā lomu meža ekosistēmās, kā arī zināšanas par baltalkšņu audžu atjaunošanu, augšanas gaitu un izmantošanas iespējām, uzsākot plašus pētījumus par baltalkšņu audzēšanu meža un nemeža zemēs valsts pētījumu programmas „Lapu koku audzēšanas un racionālas izmantošanas pamatojums, jauni produkti un tehnoloģijas” ietvaros.

Dota arī anotācija par normatīvajiem dokumentiem, kas regulē baltalkšņu audzēšanu un izmantošanu.

Apkopotā informācija parāda pašreizējo zināšanu līmeni par baltalkšņu lomu mežsaimniecībā un palīdzēs mežu īpašniekiem izvērtēt baltalkšņu audzēšanas perspektīvas.

Izdots atmiņu krājums „Mežierīcība Latvijā”

„Mežierīcība ir pasākumu sistēma, ko...” – tā sākas rakstu krājums, apjomīga grāmata, kurā apkopoti atmiņu stāstījumi par Latvijas mežierīcības vēsturi 100 gadu garumā. Šobrīd daudz kas jau mainījies – vērtības, meža apsaimniekošanas principi, cilvēki utt. Izlasot grāmatu, nākamās paaudzes varēs uzzināt, ko un kā darīja meža ierīkotāji, par ko cīnījās tā meža labā, ko cirtīs vēl pēc gadu desmitiem.

Rakstu krājuma sastādītāja ir Aija Zviedre, redaktors – Juris Matīss. Grāmata pieejama grāmatnīcās, SIA „Latvijas mežu ierīcības” birojā Salaspilī, Rīgas ielā 113, tālr. 7942200. Grāmatas orientējošā cena 5 Ls.

Grāmatas atslodzei

Reizēm ir brīži, kad dzīves steiga, darbi un citas rūpes ir nogurdinājušas tā, ka gribas vienkārši ieritināties gultā un kaut ko jauku palasīt. Šādiem nolūkiem labi noderēs kāda no trim LLU Meža fakultātes pasniedzēja Pētera Skudras apkopotām atmiņu stāstījumu grāmatām.

Pirmajā grāmatā „Jelgavas mozaika” lasāmi krimināli un nekrimināli notikumi, Jelgavā un tās apkārtnē mītošo biedreņu un biedru, dāmu un kungu, kā arī studentu dzīvē pagājušā gadsimta vidū un nogalē.

Grāmatā „Stāsti par mežu un cilvēkiem” – jauks autora paša atmiņu stāstījums par piedzīvoto gan iepazīstot mežu, gan studentu un pasniedzēju gaitās, gan tiekoties ar meža ļaudīm dažādos Latvijas nostūros.

Trešajā grāmatā „Atmiņas par pagātņi un Mistiskie stāsti” apkopoti lasām par fakultātes dzīvi, tās docētājiem un studentiem, bet otrā daļā kaut kas no sadzīves, savstarpējām attiecībām un mistikas.

Grāmatas izdotas jau kādu laiku atpakaļ, bet vēl ir pieejamas Jelgavā LLU Meža fakultātē.

Čiekurs informatīvais izdevums

Izdevējs:
Valsts meža dienesta
Konsultāciju pakalpojumu centrs
Rīgas iela 113, Salaspils, LV-2169
Tālr.: 67895808; fakss: 67895809
kpc@kpc.vmd.gov.lv
www.kpc.gov.lv

Izdevumu iespēšanai sagatavoja
Sarmīte Grundsteine
KPC Atbalsta daļas vad.
Tālr.: 67895816, mob.: 29133563
e-pasts: sarmite.grundsteine@kpc.vmd.gov.lv

Izdevums izdots ar Meža attīstības fonda
finansiālu atbalstu

